

Jablonec nad Nisou

Kraj: Liberecký

Správní obvod: Jablonec nad Nisou

Nadmořská výška: 475 m n. m.

Počet obyvatel: 43 299

Adresa URL: www.mestojablonec.cz

Okres: Jablonec nad Nisou

GPS souřadnice: 50.722053N, 15.170314E

První pís. zmínka: 1356 (668 let)

PSČ: 466 01

Historie obce Jablonec nad Nisou

První písemná zpráva o lidském sídlišti na řece Nise s názvem Jablonec pochází sice již z roku 1356, po celý středověk však Jablonec nedosáhl významu sídel vzniklých v úrodnějších místech království.

Po vypálení vojsky lužických protivníků českého krále Jiřího z Poděbrad v srpnu 1469 osada zanikla, a až s odstupem času, za vartenberkovské reorganizace hospodářství maloskalského panství ve 30. a 40. letech 16. století, byly v rámci kolonizace Jizerských hor nahrazeny zbytky původního českého obyvatelstva osídlením německým. Šlo zejména o sklářské odborníky z tehdy již sklářsky vyspělého Novoborska, případně Krušnohoří, kteří ve zdejšímu regionu bohatém na dřevo, písek a vodu začali uplatňovat a rozvíjet své dosavadní zkušenosti.

Období třicetileté války znamenalo pro Jablonec druhé vypálení (2.května 1643) a po jejím konci nucený odchod množství místních evangelíků do zahraničního exilu. Po známém Albrechtu z Valdštejna vlastníci maloskalské panství v první polovině třicetileté války získala větší část Jablonecka ještě za jeho života jako léno (a později již jako statek svobodný) hrabata Des Foursové. V souvislosti s všeobecným rozvojem sklářské výroby v 2. pol. 17. století začal Jablonec poměrně rychle vzkvétat. Výrazem byla i v osmdesátých letech realizovaná stavba nového, tentokrát již kamenného kostela, zasvěceného sv. Anně.

V polovině 18. století se sortiment zboží jabloneckých výrobců, vedle tradičního jizerského skla tehdy již obohacený i o první bižuterii, rychle stával předmětem zájmu okolních regionů. Objevovali se první exportéři typu Jana Františka Schwanna, kteří šířili slávu místních výrobků do celé Evropy i dále. Hospodářský a obchodní potenciál původně bezvýznamné vsíky se rychle zvětšoval.

Císařským rozhodnutím z 21. dubna 1808 byla vesnice Jablonec povýšena na městys s právem konání dvou výročních trhů, tedy jarmarků, a jednoho trhu týdenního.

Ve 30. a 40. letech 19. století měl již Jablonec obchodní styky s celým světem, dopravně byl však vlivem své dřívější nevýznamnosti od okolí zcela odříznut. Městysu velmi pomohla výstavba tzv. Krkonošské silnice ve směru Liberec - Jablonec - Trutnov na konci čtyřicátých let. Při stavbě železnice Pardubice - Liberec v roce 1859 nebyly sice zájmy Jablonce vzaty v úvahu, ale přesto se termín "jablonecké zboží" stával ve světě pojmem. 28. března 1866 císař František Josef I. povýšil Jablonec na město.

V roce 1868 se stal Jablonec definitivně sídlem okresního hejtmána. Nový politický okres jablonecký se skládal ze soudních okresů Tanvald a Jablonec. Prusko-francouzská válka v letech 1870 - 1871 vyřadila ze hry nejnebezpečnější konkurenty ve výrobě skla a bižuterie. Jablonečtí podnikatelé se zmocnili zahraničních trhů a už se jich nevzdali. Příštího takřka půlstoletí plynul z města do světa

nepřetržitý proud sklářských a bižuterních výrobků neuvěřitelně širokého sortimentu pružně reagující na krize, politické převraty, hladomory, epidemie či prosté změny vkusu v zemích zákazníků. Ruku v ruce s rozvojem hospodářským a demografickým šel i rozkvět stavební. Vzhled Jablonce se dramaticky měnil. Do doby první světové války vyrostla ve městě většina státních, samosprávných i soukromých reprezentativních budov a Jablonec získal železniční spojení na východ (Tanvald) a západ (Liberec) i tramvajové spojení s jihem a severem regionu.

Po vzniku Československé republiky v roce 1918 přišla nejprve v polovině dvacátých let poválečná hospodářská konjunktura, následná všeobecná krize na počátku let třicátých ale znamenala hluboký propad sklářského a bižuterního podnikání. Všeobecná hospodářská stagnace byla na Jablonecku ještě prohloubena specifickými obtížemi místního průmyslu - módními cykly a růstem zahraniční konkurence. Přesto právě tehdy byly vystavěny dvě nejvýznamnější stavební dominanty města - Nová radnice a katolický kostel Nejsvětějšího srdce Ježíšova.

Po obsazení pohraničí Německem bylo i Jablonecko v letech 1938 - 1945 součástí německého státu. Po skončení druhé světové války došlo k odsunu německého obyvatelstva a novému osídlení regionu z českého vnitrozemí. Dnes ze sebe město pozvolna setřásá to z dědictví minulosti co je tíží, a navazuje na to lepší ze své historie.

